

Český stát za vlády Lucemburků.

opustit cizinci. Pro krále znamenal největší ztrátu odchod jeho rádce Petra z Aspeltu.

O rok později se král Jan ještě jednou pokusil zasáhnout do vnitřních sporů, když potlačil vzpouru pražských měšťanů a části šlechty podněcenou královnou Eliškou Přemyslovnou. Poté již, zcela znechucen poměry v českém státě, plně rezignoval na vnitřní politiku. Většinu času trávil v cizině a domů se vracel převážně jen proto, aby si vynutil prostředky pro svou okázalou a nákladnou evropskou politiku. Rozhodující vliv na domácí poměry na sebe zcela strhl Jindřich z Lipé. Vůdčí postavení si udržel až do své smrti v roce 1329. Jeho působení bylo dalším významným krokem pozvolného formování stavovské monarchie v Čechách a na Moravě.

ŽIVOTNÍ STYL A KULTURNÍ VÝVOJ

Několikaleté bezvládní i neurovnané poměry po nástupu Jana Lucemburského nepůsobily příznivě na rozvoj kultury. Královský dvůr, který zpravidla ve středověkých poměrech působil jako kulturní centrum a významný mecenáš umění, v tomto ohledu vlastně neexistoval. Neklid pokračoval, královská komora měla omezené finanční prostředky, které navíc pravidelně odčerpávaly královny nákladné zahraniční aktivity, a tak jedině díky tomu, že se řada oblastí společenského života osamostatňovala, nezastavil se ani v této době kulturní vývoj. Vzniklo několik kulturních ohnisek, která již nebyla vázána na královský dvůr nebo na církevní instituce. Mezi nimi např. vyniklo okolí Elišky Rejčky, která dbala o rozvoj svých věnných měst ve východních Čechách, a později, když se sblížila s Jindřichem z Lipé a přesídlila za ním do Brna, podporovala i tamější kulturní život. Uveďme v této souvislosti alespoň její podíl na velkolepé výstavbě kláštera cisterciáček na Starém Brně.

Pozoruhodné změny prožívala i Praha. Staré Město pražské získalo v roce 1338 vůbec jako první městská komunita privilegium umožňující zřídit radnici. Byla tím výrazně posílena městská samo-